

УДК 336.143

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-2-35>**Шалигіна І.В.***кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи
та страхування**Сумського національного аграрного університету***Шалигіна А.М.***магістр
Сумського національного аграрного університету***Shalyhina Iryna***Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance
Sumy National Agrarian University***Shalyhina Alevtyna***Master
Sumy National Agrarian University*

ОЦІНКА ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОРТИВНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

ASSESSMENT OF THE MAIN DIRECTIONS OF FINANCIAL SUPPORT OF THE SPORTS SPHERE IN UKRAINE

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуті основні аспекти щодо формування фінансового забезпечення всієї спортивної сфери України, зокрема й такого виду спорту як хокей на траві (індорхокей). Від того наскільки є розвиненою спортивна сфера в державі та її інфраструктура залежить не тільки переможні результати спорту високих досягнень на світовій чи європейській арені, а й такий соціальний ефект як здорова нація (особливо це стосується дітей та молоді). Досить важливим моментом є вдосконалення існуючих та прийняття окремих законів, наприклад «Про меценатство», що допоможе отримувати додаткове законне фінансування. Тому за необхідне є пошук напрямків покращання фінансування як через відповідні бюджети (спортивні субвенції), так і через альтернативні незаборонені законом джерела: запровадження клубної системи через членські внески, волонтерська допомога, участь у різноманітних спортивних грантових програмах тощо.

Ключові слова: фінансове забезпечення, спортивна сфера, державний бюджет, субвенція, грант, спортивна інфраструктура.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены основные аспекты по формированию финансового обеспечения всей спортивной сферы Украины, в том числе и такого вида спорта как хоккей на траве (индорхокей). От того насколько развитой спортивная сфера в государстве и его инфраструктура зависит не только победные результаты спорта высоких достижений на мировой или европейской арене, но и такой социальный эффект как здоровая нация (особенно это касается детей и молодежи). Достаточно важным моментом является совершенствование существующих и принятия отдельных законов, например «О меценатстве», что поможет получать дополнительное законное финансирование. Поэтому необходимым является поиск направлений по улучшению финансирования как через соответствующие бюджеты (спортивные субвенции), так и через альтернативные незапрещенные законом источники: введение клубной системы управления через членские взносы, волонтерская помощь, участие в различных спортивных грантовых программах и т.д.

Ключевые слова: финансовое обеспечение, спортивная сфера, государственный бюджет, субвенция, грант, спортивная инфраструктура.

ANNOTATION

The article considers the main aspects of the formation of financial support for the entire sports sector of Ukraine, including such a sport as field hockey (indoor hockey). Not only the victorious results of high-achievement sports on the world or European arena, but also such a social effect as a healthy nation (especially for children and youth) depends on how developed the sports sphere is in the country and its infrastructure. Therefore, it is necessary to find ways to improve funding through appropriate budgets (sports subventions) and through alternative sources not prohibited by law: the introduction of the club system through membership fees, volunteer assistance, participation in various sports grant programs and more. Another important point is the improvement of existing and the adoption of separate laws, such as "On Patronage", which will help obtain additional legal funding. The processed scientific sources of information made it possible to determine that the problems of financial support and management in the field of sports have so far been partially investigated. They conducted research on finding optimal ways to increase the profitability of sports institutions by improving the quality of their services, the possibility of obtaining investments and grants to improve sports infrastructure and more. Due to this, it is possible to ensure the effective profitable activity of sports enterprises and achieve a greater social effect, namely: strengthening the business activity of Ukrainian society, improving the level, quality of life and health. As a result, we also found that so far all these issues are quite relevant in today's conditions, and some issues in this area need more detailed research and improvement. The article also conducted a study of the financing of the sports sector from the state budget of Ukraine in the period 2019–2020 and provided a funding plan for 2021, as well as a separate sport such as field hockey (indoor hockey). As a result of the study, it was suggested that sports funding from the state budget could be improved by increasing the amount of financial support, partly from local budgets, as well as various grants and other sources.

Key words: financial support, sports, state budget, subvention, grant, sports infrastructure.

Постановка проблеми. Ринкові відносини у сфері фізичної культури і спорту поступово змінювало і саме суспільство, і його відношення до

самих спортивних організацій та установ. Використовуючи комерційний підхід у формуванні та наданні спортивних послуг дає можливість останнім отримувати позитивний фінансовий результат та допомагати розвиватися супутнім галузям.

В сучасній Україні спортивна індустрія ставить перед собою не тільки отримання значного соціального ефекту, що має вплив на розвиток не тільки самих фізичних здібностей населення, а й виховання здорової та міцної нації з метою представлення нашої держави на міжнародному рівні: клубних та міждержавних чемпіонатах, олімпіадах тощо. Саме для того щоб популяризувати здоровий і активний спосіб життя і було започатковано підприємство в галузі фізичної культури і спорту. Ринкові відносини у сфері фізичної культури і спорту поступово змінювало і саме суспільство, і його відношення до самих спортивних організацій та установ. Використовуючи комерційний підхід у формуванні та наданні спортивних послуг дає можливість останнім отримувати позитивний фінансовий результат та допомагати розвиватися супутнім галузям. Тому дослідження з даної теми є актуальними на нашу думку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Опрацьовані наукові джерела інформації дали можливість визначити, що проблеми фінансового забезпечення та управління в галузі спорту були частково досліджені такими українськими та зарубіжними авторами як: Галкіним В.В., Золотовим М.І., Павленчик Н.Ф., Чесною Е.Л., Бубкою С.М., Доунвордом П., Маліним Б., Мейнінгом В. та іншими. В їх наукових роботах були проведені дослідження щодо пошуку оптимальних шляхів збільшення прибутковості установ спортивного напрямку через покращання якості надаваних ними послуг, можливості отримання інвестицій та грантів на покращання спортивної інфраструктури тощо. За рахунок цього можна забезпечити й ефективну доходну діяльність спортивних підприємств та й досягнути більшого соціального ефекту, а саме: зміцнення ділової активності українського суспільства, покращання рівня якості життя населення та його здоров'я. Тому в результаті нами також було з'ясовано і те, що поки всі зазначені питання є достатньо актуальними в умовах сьогодення, а деякі питання у цьому напрямку потребують більш детального дослідження та вдосконалення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На нашу думку питання щодо фінансового забезпечення спортивної сфери є досить важливим для всього суспільства в цілому. Особливо це важливо для тих спортивних клубів, що готують спортсменів не тільки для участі у змаганнях національного рівня, а й міжнародного. Як вже було зазначено дослідження в цьому напрямку є не повними і вимагають більш широкого підходу та оцінки. Тому тема статі є досить актуальною на сьогодні.

Формулювання цілей дослідження. Метою даного дослідження є оцінка фінансового забезпечення спортивної сфери, зокрема такого виду спорту як хокей на траві (індорхокей) та визначення напрямів його подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Взагалі таке загальне поняття як «Фінансове забезпечення» досить часто використовують українські науковці в своїх роботах та дослідженнях. Трактують фінансове забезпечення в сучасних літературних джерелах можна знайти разом із поняттям фінансового механізму, хоча по відношенню до нього фінансове забезпечення можуть виділяти як його підсистему, складову або метод. Загальним висновком по вивченим літературним джерелам щодо поняття та сутності фінансового забезпечення, можемо визначити наступні напрямки: воно пов'язане із мобілізацією фінансових ресурсів; є заходами, що направлені для покриття потреб підприємства у дієвому капіталі; забезпечує грошовими ресурсами та створює цільові грошові фонди; призначено покривати витрати через певні фінансові ресурси (власні чи залучені); є сукупністю економічних відносин відносно пошуку та залучення фінансових ресурсів для більш ефективного їх використання через конкретні організаційно-управлінські принципи; є комплексом методів, важелів та інструментів формування і витрачання фінансових ресурсів; може бути процесом організації фінансування або системою їх джерел і форм; забезпечує безперервність відтворювальних процесів [1, с. 41].

Але ж що входить до поняття фінансового забезпечення підприємств спортивної сфери розглянемо далі. Установи та підприємства галузі ФКС є суб'єктами ринкових відносин, що надають фізкультурно-спортивні послуги і господарська діяльність яких пов'язана саме з наданням їх. До них можуть належати: уроки, що організовані у формі занять фізичними вправами і спортом, спортивні та оздоровчі секції, ДЮСШ, спортивні команди та клуби; також відносять й проведення спортивних видовищ, розробку методик та методичних комплексів фізкультурно-оздоровчих занять, програм фізичного виховання і систем підготовки спортсменів та інше.

Спортивні експерти зазначають, що в Україні достатньо й тренерів та спортсменів самого високого рівня, які могли б успішно проявити себе не тільки на національному рівні, а й на великих міжнародних змаганнях. При цьому існує ціла низка проблем на шляху до великих перемог: повна відсутність нової сучасної спортивної інфраструктури, недостатнє фінансування та проблемні питання на законодавчому рівні, що не дозволяють залучати до спортивної сфери значно більше грошей.

Наприклад, українська збірна з біатлону, що входить в число світових лідерів не може ефективно тренуватися в Україні – немає жодного сертифікованого біатлонного комплексу, де можна тренувати спортсменів і проводити зма-

гання. Така база могла б бути і у Сумах (батьківщині багатьох відомих українських біатлоністів) так і у Карпатах, де б могли тренуватися молодь та національна збірна. Зараз, поки такі бази відсутні, українські спортсмени та збірна втрачають дуже великі гроші для фінансування тренувань та зборів в Австрії, Польщі, Білорусі, Румунії тощо.

Теж саме стосується й жіночої національної збірної з хокею на траві, яка практично 100% складається із вихованок саме Сумського хокею – МСК «Сумчанка». І саме вони захищають честь країни, не лише на всеукраїнських, ані на європейських змаганнях, та й отримують високі результати. Однак тренуватися й приймати міжнародні змагання клуб не може, тому що немає поля та залу для індорхокею за міжнародними стандартами. МСК «Сумчанка» та національна збірна з хокею на траві також як і збірна по біатлону витрачає зайві великі гроші для проведення зборів та тренувань за кордоном: Білорусі, Литві, Чехії та Нідерландах тощо. Ці гроші можна було б фінансувати в розвиток даного спорту в Сумській області: покращити інфраструктуру і обладнання (придбати сучасний спортивний хокейний інвентар та техніку).

В Україні фінансування та забезпечення закладів та установ сфери фізичної культури і спорту проводиться у відповідності до Закону України «Про фізичну культуру та спорт» та іншого нормативно-правового забезпечення». Тому у відповідності до Закону забезпечується фінансуванням розвиток фізичної культури і спорту через кошти як державного так і місцевих бюджетів та з усіх інших джерел, що не заборонені чинним законодавством. Також на розвиток даної галузі можна використовувати й позабюджетні фінансові ресурси, що надаються та отримуються [2]:

- підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян, а також окремими особами (спонсорами, меценатами, волонтерами тощо);
- отримані через ведення фінансово-господарської діяльності закладами ФКС;
- отримані від наявних у них прав на інтелектуальну власність;
- отримані доходи від державних спортивних лотерей;
- доходи, якщо проводиться інвестиційна діяльності у даній сфері.

Державою також надаються пільги щодо оподаткування в галузі ФКС (можуть не сплачувати податок на землю та інші пільги) юридичним та фізичним особам (резидентам та нерезидентам), які проводять свою діяльність як благодійну.

Для формування та покращання матеріальної бази установ ФКС також кошти надаються із місцевих бюджетів органів місцевої влади та самоврядування. За їх рахунок будуються нові спортивні майданчики та спортивні зали, проводиться ремонт і утримання вже функціую-

чих об'єктів спортивного, СОП (спортивно-оздоровчого призначення), а також фінансуються змагання місцевого рівня.

Державне фінансування спорту проводиться на підставі спеціально розроблених перспективних планів розвитку галузі спорту [36], що розробляються на таких рівнях як:

- державний;
- обласний;
- регіональний;
- рівні окремих районів і СОО (спортивно-оздоровчих організацій).

Всі плани є взаємопов'язаними та узгодженими між собою, що в цілому є як один план державного розвитку фізичної культури і спорту, з конкретним обґрунтуванням наданих грошових ресурсів на заходи, що заплановані в цій галузі. За допомогою планування та відповідного єдиного плану розвитку спортивної галузі забезпечується цілеспрямоване громадське впливання на розвиток фізичної культури і спорту, в т.ч. й на надання СОП. Так як головним завданням економіки кожної європейської країни є максимальне задоволення потреб споживачів, то тут також враховуються обсяги бюджетного фінансування саме на спортивно-оздоровчу сферу. За рахунок чого держава отримує більший розвиток своїх громадян, які ведуть здоровий спосіб життя; формуються кращі умови для проведення більш ефективних та різних спортивно-оздоровчих послуг; організовані вісі можливості для підвищення професійної підготовки та майстерності спортсменів та їх тренерського складу; проведення реабілітації, оздоровлення та профілактики захворювань серед спортсменів та звичайних громадян; створення сприятливих умов для швидкої відмови від шкідливих звичок і правопорушень, особливо серед дітей та молоді України.

Коли в державі на достатньому рівні розвинений національний спорт, зокрема спорт вищих досягнень (олімпійських видів спорту), тим самим консолідується сама нація, формується така людська якість як патріотизм та гордість за свою країну. Тим самим через достатнє фінансування СОП забезпечується процес їх повноцінного та якісного надання, використовуючи наявний грошовий капітал в комерційних та некомерційних напрямках. А професійна спортивно-оздоровча робота потребує в капіталі, що може бути як короткостроковим так і довгостроковим, а джерела його формування внутрішніми та зовнішніми.

Державне регулювання спортивної галузі в Україні проводиться через систему спортивних комітетів, підрозділів з фізичної культури і спорту та спортивних федерацій, діяльність яких забезпечується коштами бюджетів, профільного Міністерства та тих доходів, що вони отримують.

Необхідно з'ясувати, яким чином розподіляються бюджетні кошти між видами спорту. Так, воно здійснюється за такими критеріями:

- за результатами участі в Олімпійських іграх, Чемпіонатах світу та Європи (дорослі та молодь);
- за представництвом на Олімпійських іграх;
- за пріоритетністю видів спорту.

Що стосується придбання спортивного інвентарю, обладнання, одягу, взуття та інше, для того щоб забезпечити національні збірні, а вони в свою чергу мали можливість більш ефективно підготуватися до змагань. Відбувається це за поданнями відповідних федерацій з кожного виду спорту. Вся кількість спортивного обладнання та форм для національних збірних купується через антикорупційну електронну систему торгів «Прозоро».

Одним із дієвих шляхів підтримки розвитку спортивної сфери, зокрема її інфраструктури є надання спортивних субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам. Так, в 2019 році у Державному бюджеті було передбачено надання субвенції за такою бюджетною програмою як: 3411200 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на будівництво мультифункціональних майданчиків для занять ігровими видами спорту». Профільне Міністерство Молоді та спорту визначено як розпорядник та відповідальний за її виконання, а її розпорядники на місцевому рівні визначалися вже відповідною місцевою радою згідно з законодавством.

В м. Суми ще у 2017 році було заплановано будівництво спортивного майданчика для міні-футболу, бадмінтону та хокею на траві для молоді в ДП «Казка» (поряд із стадіоном МСК «Сумчанка») вартістю більше 511,0 тис грн. Однак виконання даного проекту було перенесено спочатку на 2018 рік, потім на 2019 і зараз він заморожений за відсутністю коштів на його будівництво. Вважаємо, що саме для виконання необхідного місту такого спортивного майданчику можна було б залучити не тільки кошти місцевого бюджету, а саме використати вищезазначену субвенцію. Наприклад, такою субвенцією скористалася місцева влада м. Глухів Сумської області і у 2020 році закінчила будівництво такого спортивного майданчика.

А на 2020 рік виділена субвенція з Державного бюджету через спеціальний фонд для місцевих бюджетів для проведення будівництва нових, реконструкції та капітального ремонту вже існуючих спортивних 20- та 50-метрових басейнів (загальна сума становить 200,0 млн грн) та палаців спорту (із сумою 150,0 млн грн). Окремо виділена субвенція Івано-Франківській області, зокрема на її обласний бюджет для будівництва сучасного біатлонного комплексу (загальною сумою субвенції 70,0 млн грн).

Також останнім часом спортивні клуби почали приймати участь у міжнародних грантах, зокрема через грантові програми Erasmus+, структура проектів яких наступна:

- КА1 мобільність;

- КА2 проекти співпраці між різними організаціями та стейкхолдерами;
- КА3 проекти підтримки проведення реформ;
- Жан Моне (європейські студії);
- Спортивні проекти

Напрямок проектів «Спорт» пов'язаний із організацією таких заходів як: конференції, семінари, зустрічі; збором необхідної інформації (даних), розробкою інтелектуальних продуктів та популяризації спорту для ведення більш здорового способу життя. Згідно із офіційними даними Європейської Комісії в період 2021-2027 років збільшено фінансування програм ЄС Erasmus+ до 30 млрд. євро. З фінансування 86,0% буде призначено для освіти та професійного розвитку (25,9 млрд. євро), 10,0% на потреби молоді (3,1 млрд. євро) та лише 2,0% виділено на розвиток спорту (550 тис. євро). Дана програма розрахована забезпечити можливість мобільності для 12 млн. людей, охопивши практично усі сфери та ланки.

Відповідно до нових планів і завдань Міністерства молоді та спорту за необхідним є першочергова зміна підходів зараз існуючої системи фінансування та управління спортивною інфраструктурою до більш європейського зразка, що визначено у Стратегії розвитку спорту та фізичної активності до 2032 року. Трирічне планування державного бюджету позитивно вплине на інвестиції у спортивну інфраструктуру країни. З 2020 року вже заплановано близько 14,0 млрд. грн. фінансування на 5 років [4].

В дійсності має заробляти сама спортивна інфраструктура, а не «жити» за рахунок бюджету. Нові та дієві джерела фінансування українського спорту з'являться після прийняття Закону «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор легалізацію грального бізнесу в Україні», який вже існує і підписаний після доопрацювання Президентом. Після його прийняття грошові кошти від його легалізації зможуть йти на розвиток спортивної інфраструктури.

Також важливим для фінансування спортивної сфери України є прийняття Закону «Про меценатство», який є у стадії доопрацювання як проект [3]. Основним положенням його є те, що надано визначення меценатства у фізичній культурі і спорті, що є добровільною особистою та/або майновою, фінансовою, а також іншою допомогою фізичних та юридичних осіб за визначеними законом напрямками. Меценатською допомогою може бути допомога меценату спорту на користь набувача цієї допомоги та/або кінцевого її бенефіціара у видах та за напрямками, визначеними у законі. Національна спортивна федерація з виду спорту, НОК України, Спортивний комітет України, Національний комітет спорту інвалідів України можуть бути набувачем меценатської допомоги та можуть отримувати допомогу від одного або декількох меценатів спорту для того щоб здійснювати

свою статутну діяльність та реалізацію програми розвитку виду спорту в країні. Тобто меценатські кошти, що надходять до відповідних спортивних федерацій та комітетів в подальшому розподіляються ними самостійно для потреб їх бенефіціарів [33].

В 2020 році Державним бюджетом України передбачено фінансування спортивної сфери загальним обсягом близько 2,1 млрд грн, що зображено у наступному рисунку 1.

Таким чином, найбільша питома вага 70,4% фінансування з державного бюджету належить витратам на розвиток фізичної культури, спорту вищих досягнень та резервного спорту, що в грошовому виразі становить 1,5 млрд. грн. Далі 19,3% – фінансування розвитку спорту для осіб з інвалідністю та їх ФСР (412,0 млн грн). Інші ж напрямки фінансування мають приблизно однаковий відсоток і суми: так, на підтримку підготовки та участі НЗК в Паралімпійських і Дефлімпійських

іграх 2,4% (50,7 млн грн); фінансову підтримку ГО ФСС 2,6% (54,4 млн. грн.); на підготовку та участь НЗК в міжнародних турнірах, які відбуваються під патронатом Міжнародного та Європейського олімпійського комітетів (також стосовно участі у Олімпійських та Всесвітніх іграх – 3,3% (69,7 млн грн); молодіжна політика та національно-патріотичне виховання – 2,0% (43,7 млн грн).

За даними рисунку найбільша сума фінансування окремим видам спорту була виділена легкій атлетичі 3,9%, що становить 82,0 млн грн, що є більшим за 2019 рік на 23,0 млн грн. Практично у 2 рази збільшили суму фінансування на художню гімнастику і плавання, разом сума становить 41 млн грн і 1,9% в структурі видатків. Також збільшилися видатки на фінансування спортивної гімнастики до 46,8 млн грн (2,3%), вільної боротьби 49,8 млн грн (2,3%), фехтування і фрістайл 71,6 млн грн (3,4%). Щодо хокею на траві, то його фінансування становить

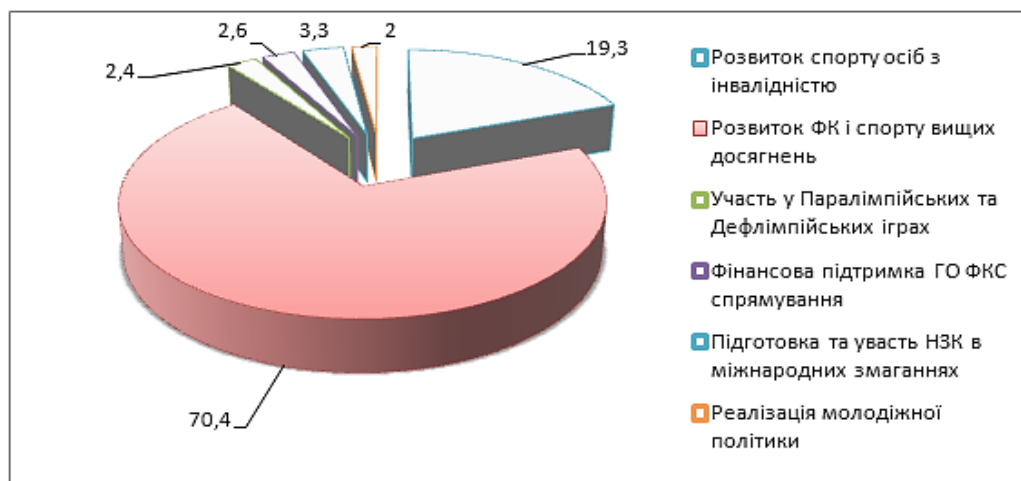

Рис. 1. Структура фінансування спортивної сфери України в 2020 році

Джерело: [5]

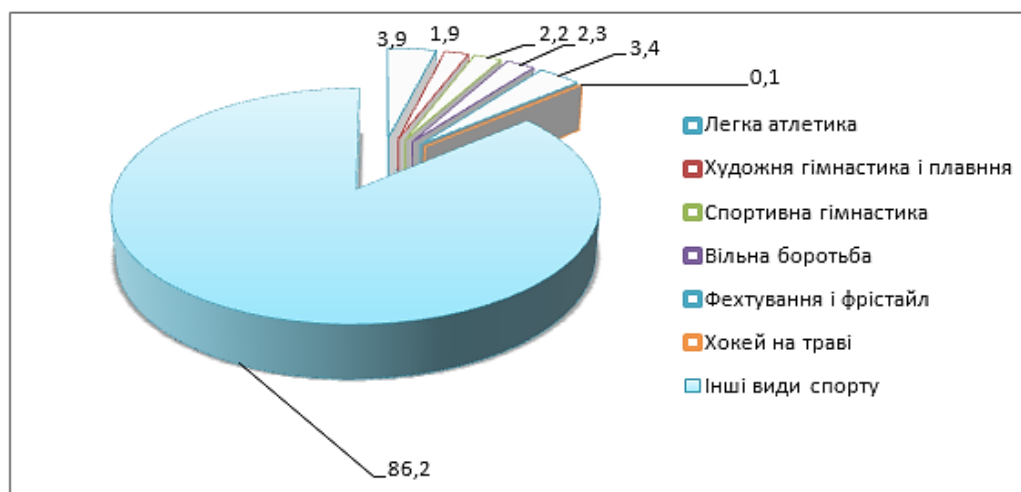

Рис. 2. Структура фінансування видів спорту в Україні в 2020 році

Джерело: [5]

0,1% з сумою 2,0 млн грн, що є більшим на 0,1 млн грн відносно 2019 року. Ще менше ніж хокей на траві отримали фінансування тільки парусний спорт, кінний спорт та гольф відповідно 1,7, 1,5 та 0,3 млн грн. Також досить багато інших видів спорту в Україні отримали фінансування менше ніж 10,0 млн грн.

А вже відповідно до Державного бюджету на 2021 рік передбачено суму 7,8 млрд грн на фінансування розвитку спорту, молодіжної політики та політики національно-патріотичного виховання, таким чином видатки на спортивну сферу зростають у 2,7 рази.

Останніми роками передбачалося фінансування придбання сучасного наукоємного обладнання для наукових досліджень в сфері спорту, вперше передбачені видатки на розвиток спортивної медицини та забезпечення діяльності Українського центру спортивної медицини через Міністерство молоді і спорту (раніше сфера управління Міністерства охорони здоров'я) з відповідно визначеним бюджетом. Крім того, передбачено рекордний бюджет на розвиток спортивної інфраструктури.

Потреби спортивних клубів збільшуються щорічно і в залежності від країн проведення Європейських змагань або змагань Світового рівня, тому постійно необхідні додаткові кошти на прийняття в них участі і тому навіть вищезазначених джерел вже не достатньо. Останнім часом клубам надходять незначні безповоротні суми від спонсорів, але їх зовсім мало і в більшості допомога йде не у грошовому виразі, а наприклад інвентарем або цінними подарунками тренерам та спортсменам (велосипеди, форма, необхідний спортивний інвентар як ключики, м'ячі або печатки тощо).

Висновки. Отже, практично відкритим на сьогодні залишається питання відносно фінансового забезпечення самої спортивної галузі в цілому так і команд та спортсменів в регіонах зокрема. Хоча зараз найбільш пріоритетним напрямком фінансування коштів регіонів має бути саме розвиток спортивної інфраструктури як для професійного так і масового спорту. Кожний регіон закладає відповідні суми фінансових ресурсів в цьому напрямку у власні Стратегії розвитку областей вже на період до 2025–2027 рр. Відповідно до Програми розви-

тку фізичної культури і спорту в Сумській області на період 2017–2020 рр. 98,0% виділених фінансових ресурсів на це є із бюджету області та лише 2% – кошти з інших джерел.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Стефанишин О.Б. Теоретичні основи визначення сутнісних характеристик, функцій та складових фінансового забезпечення суб'єктів господарювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2016. Випуск 10. С. 40–43.
2. Про фізичну культуру та спорт: Закон України від 24 грудня 1993 р. (з правками від 25.04.2019). *Відомості Верховної Ради*. 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.03.2021).
3. Про меценатство. Проект закону України № 3469 від 12.05.2020. URL: <http://search.ligazakon.ua> (дата звернення: 23.02.2021).
4. Шалигіна І.В., Шалигіна А.М. Світовий та європейський досвід на допомогу у фінансуванні українського спорту. *Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ* (листопад 2020 р.). Суми, 2020, 350 с.
5. Офіційна сторінка Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua> (дата звернення: 05.02.2021).

REFERENCES:

1. Stefanishin O.B. (2016) *Teoretychni osnovy vyznachennya sutnisnykh kharakterystyk, funktsiy ta skladovykh finansovoho zabezpechennya subyektiv hospodaryuvannya* [Theoretical bases of definition of essential characteristics, functions and components of financial maintenance of subjects of managing] *Global and national economic problems*. Mykolayiv National University named after V.O., no. 10, p. 40–43.
2. Pro fizychnu kulturu ta sport (№ 3469 24.12.1993) [Law of Ukraine]. *Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua> (accessed 25 March 2021).
3. Pro metsenatstvo (12.05.2020) [Draft law of Ukraine]. Available at: <http://search.ligazakon.ua> (accessed 23 February 2021).
4. Shalyhina I.V., Shalyhina A.M. (2020) *Svitovyy ta yevropeys'ky dosvid na dopomohu u finansuvanni ukrayins'koho sportu* [World and European experience to help finance Ukrainian sports]. *Proceedings of the scientific-practical conference of teachers, graduate students and students of Sumy NAU*. Sumy. (in Ukrainian)
5. Official page of Ukrinform. Available at: <https://www.ukrinform.ua> (accessed 05 March 2021).